

Janúar 2020

Menntun til framtíðar

Aðgerðir og viðbrögð í kjölfar fundaraðar um menntun fyrir alla og mótun menntastefnu til 2030

Stjórnarráð Íslands
Mennta- og menningarmálaráðuneytið

Mennta- og menningarmálaráðuneyti

Sölvhólgötu 4

150 Reykjavík

Sími: 545 9500

Netfang: mrn@mrn.is

Veffang: www.mrn.is

Mynd á forsíðu: Matese Fields

Umbrot: Einar Guðmundsson

© 2020 Mennta- og menningarmálaráðuneyti

Efnisyfirlit

Samantekt	4
Formáli	5
Um fundaröðina	6
Fundir með fulltrúum sveitarfélaga	7
Fundir með fulltrúum skólasamfélagsins	7
Um fundi fulltrúa skólasamfélagsins	8
Samantekt efnisatriða funda með fulltrúum skólasamfélagsins	12
Um fundi með fulltrúum sveitarfélaga	19
Yfirlit yfir helstu niðurstöður funda með fulltrúum sveitarfélaga	21
Næstu skref í mótun menntastefnu 2030	36

Samantekt

Í þessari skýrslu er fjallað um helstu viðfangsefni og niðurstöður fundaraðar um menntamál sem mennta- og menningarmálaráðuneyti gekkst fyrir í samráði við hagaðila veturinn 2018-19. Fundaröðin var liður í mótun menntastefnu Íslands til ársins 2030 sem nú stendur yfir en ný menntastefna mun ávarpa og setja í forgang þær áskoranir sem íslenskt samfélag stendur frammi fyrir í mennta- og velferðarmálum.

Áhersla á þessum fræðslu- og umræðufundum var meðal annars á hugmyndafræði menntunar fyrir alla og þá reynslu sem komin er á þá nálgun í íslenskum leik-, grunn- og framhaldsskólum. Þessi stefna sem lögfest var hér á landi árið 2008, hefur verið í endurmati og þróun sl. ár og nú er starfandi stýrihópur, á breiðum samstarfsgrundvelli, sem leiðir þá vinnu.

Annað markmið fundanna var að skapa breiðan umræðuvettvang þeirra sem starfa að mennta-, velferðar- og heilbrigðismálum hér á landi og kalla eftir sjónarmiðum skólafólks um hvernig efla megi menntun og forgangsraða verkefnum á því sviði.

Tillögur sem fjallað er um hér snerta meðal annars:

- **Mat á skólastarfi**
- **Kennaramenntun og starfsþróun**
- **Lærdómssamfélög**
- **Starfsaðstæður í skólum**
- **Skólapijónustu**
- **Samspil kerfa og nýtingu fjármagns.**

Formáli

Það var ómetanlegt að finna þann áhuga, eldmóð og ástríðu sem einkenndi málflutning þátttakenda í fundaröð mennta- og menningarmálaráðuneytisins um menntamál sl. vetur og innlegg þeirra er okkur kærkomið veganesti á þeirri vegferð sem nú stendur yfir við mótun menntastefnu Íslands til ársins 2030. Ég vil þakka þeim fjölmörgu sem þar lögðu sitt af mörkum, gáfu þessu brýna málefni tíma sinn og athygli og miðluðu af reynslu sinni og þekkingu. Það starfar fjölbreyttur hópur fólks að menntamálum um allt land og fundir sem þessir eru okkur mikilvægir til að stilla saman strengi.

Í þessari skýrslu er leitast við að setja helstu viðfangsefni og niðurstöður fundanna í samhengi og tengja þær verkefnum og vinnu sem þegar er farin af stað í tengslum við mótun nýrrar menntastefnu. Það er ljóst að við stöndum á ákveðnum tímamótum; við þekkjum styrkleika íslenska menntakerfisins vel og eftir fundaröðina og aðra greiningarvinnu sem fram hefur farið á vettvangi ráðuneytisins í góðu samstarfi við helstu hagsmunaaðila, höfum við kortlagt sóknarfæri og áskoranir sem mikilvægt er að bregðast við á samhentan hátt. Markmið okkar er skýrt – við ætlum að gera gott menntakerfi að framúrskarandi, meðal annars með aukinni áherslu á snemmtæka íhlutun, samstarf og starfsþróun kennara og mikilvægi lesskilnings.

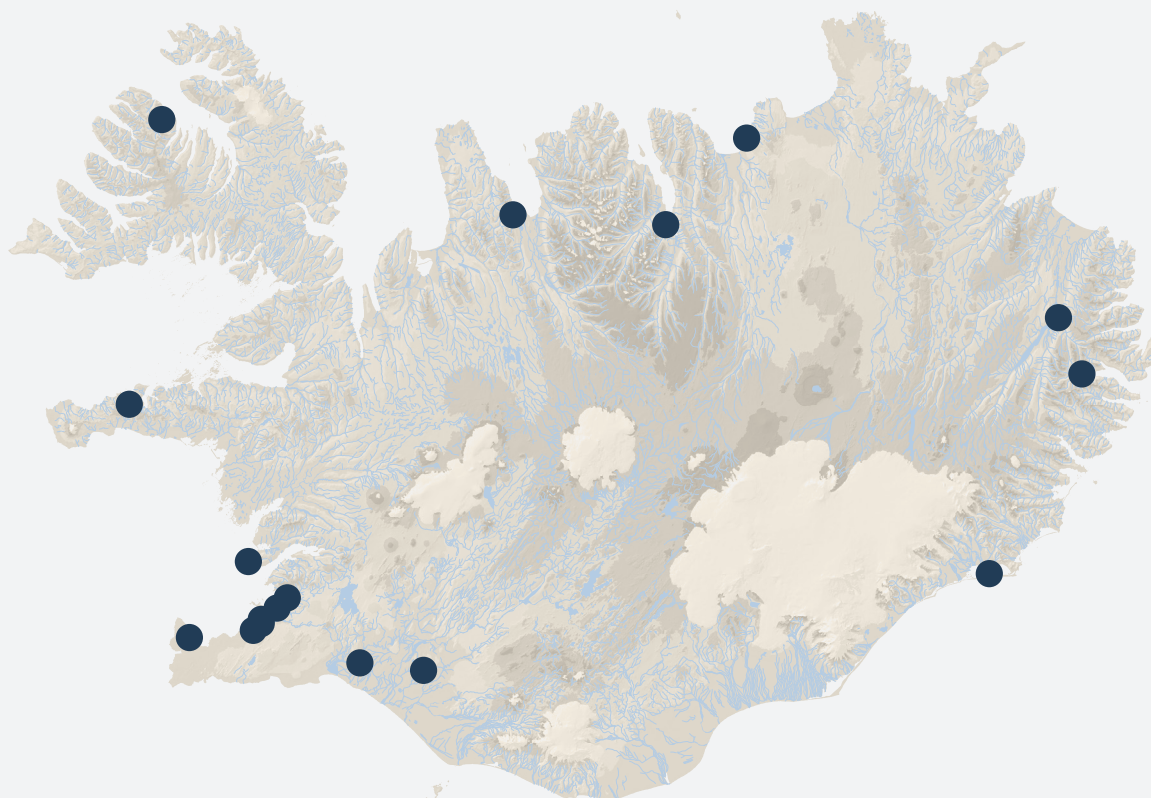
Framúrskarandi menntakerfi er undirstaða þess velferðar- og þekkingarsamfélags sem við viljum búa í þar sem allir hafa jöfn tækifæri til þess að gera það sem hugur þeirra stendur til. Allir geta lært og allir skipta máli. Það er eitt brýnasta velferðarmál þjóðarinnar til framtíðar að tryggja að á Íslandi hafi fólk greiðan aðgang að gæðamenntun á öllum skólastigum sem mætir sem best þörfum einstaklinga, samfélags og atvinnulífs hverju sinni.

Það er vilji til góðra verka og umbóta í íslensku menntakerfi, þar starfa frábærir kennarar og metnaðarfullt skólafólk sem vinnur gott starf á degi hverjum. Verkefni eru ærin en við ætlum í sameiningu að ryðja burt hindrunum og auka samstarf, skýrleika og skilvirkni svo að fleiri nemendur geti náð enn betri árangri. Þar höfum við allt að vinna.

Lilja Alfreðsdóttir
mennta- og menningarmálaráðherra

Um fundaröðina

Á haustmánuðum 2018 voru haldnir 23 fræðslu- og umræðufundir um allt land um menntun fyrir alla, sem lið í mótun nýrrar menntastefnu. Tveir fundir voru haldnir á hverjum stað og voru markmið þeirra ólík. Um 1800 þátttakendur mættu á fundina og sköpuðust þar góðar og gagnrýnar umræður um mennta- og samfélagsmál. Eitt af markmiðum nýrrar menntastefnu sem nú er í mótun verður að tryggja að allir í skóla-samfélaginu hér á landi líti á skólastarf án aðgreiningar sem grundvöll gæðamenntunar fyrir alla nemendur í samræmi við alþjóðlegar skuldbindingar. Niðurstöður fundanna og úrvinnsla þeirra er mikilvægur liður í því verkefni.

Fundir með fulltrúum sveitarfélaga

Annars vegar funduðu forsvarsmenn sveitarfélaga og ábyrgðaraðilar menntamála, félagsmála og heilbrigðismála ásamt fulltrúum frá Kennarasambandi Íslands, Skóla-meistarafélagi Íslands, Sambandi íslenskra sveitarfélaga, Menntamálastofnun, samtakanna Heimilis og skóla, Háskóla Íslands fyrir hönd kennaramenntunarstofnana og aðilum úr stýrihópi um eftirfylgni úttektar um menntun fyrir alla.

Markmið þeirra funda voru:

- Að ræða helstu áskoranir er snerta samstarf sem styður við framkvæmd menntunar fyrir alla sem leiðarljós nýrrar menntastefnu.
- Að ræða samstarf allra aðila í heimabyggð er koma að menntun fyrir alla og leggja drög að myndun tengsla/samstarfsnets með tengingu við stýrihóp og aðrar áætlanir stjórnvalda.

Sjá nánari umfjöllun um fundina og niðurstöður þeirra á síðu 19.

Fundir með fulltrúum skólasamfélagsins

Hins vegar funduðu fulltrúar kennara, skólastjórnenda, frístundastarfsfólks og foreldra á skólastígunum þremur ásamt fulltrúum frá skólaskrifstofum og skóla- og félagsþjónustu á hverjum stað. Þeir fundir voru haldnir í samstarfi við Skólaþróunardeild Háskólans á Akureyri og starfsmann menntavísindasviðs Háskóla Íslands sem er jafnframt starfsmaður Evrópumíðstöðvar um nám án aðgreiningar og sérþarfir.

Markmið þeirra funda voru:

- Að íhuga og ræða sameiginlegan skilning á menntun fyrir alla sem leiðarljós nýrrar menntastefnu til umbóta í skólastarfi og auka þar með jöfnuð meðal allra hópa skólasamfélagsins.
- Að íhuga og ræða mikilvægi lærdómssamfélags og tækifæri til samstarfs og starfsþróunar.
- Að fræðast um dæmi í öðrum löndum sem læra má af.
- Að íhuga og ræða þær hindranir sem kunna að standa í vegi fyrir því að skólastarf feli í sér menntun fyrir alla og sjá fyrir sér hvernig ryðja má hindrunum úr vegi og gera þær óvirkar.
- Að fræðast um heildræna nálgun á sviði mennta-, velferðar- og heilbrigðismála og ráðgjöf við nemendur, starfsfólk og foreldra.

Sjá nánari umfjöllun um fundina og niðurstöður þeirra á síðu 8.

Um fundi fulltrúa skólasamfélagsins

Á fundunum með fulltrúum leik-, grunn- og framhaldsskóla, frístundaþjónustu, foreldrum, skólaþjónustu, skólaskrifstofu, félagsþjónustu og heilsugæslu unnu þátttakendur hópverkefni þar sem þeir ihuguðu skilgreiningu sem lögð var fram á menntun fyrir alla og reyndu að sjá fyrir sér helstu hindranir sem stæðu í vegi fyrir virkri þátttöku nemenda í skólasamfélaginu og hvernig unnt væri að ryðja þeim úr vegi eða gera þær óskaðlegar. Að lokum komu þátttakendur sér saman um tíu mikilvægustu aðgerðirnar til að efla menntun fyrir alla.

Starfshópur vann síðan ítarlega úr niðurstöðum fundanna og má nálgast skýrslu hans „Menntun fyrir alla – horft fram á veginn“ á vef mennta- og menningarmálaráðuneytisins. Starfshópin skipuðu: dr. Birna Svanbjörnsdóttir, lektor við Háskólann á Akureyri, dr. Edda Óskarsdóttir, aðjúnkt við Háskóla Íslands og starfsmaður Evrópumíðstöðvar, dr. Hermína Gunnþórsdóttir, prófessor við HA, Laufey Petrea Magnúsdóttir, forstöðumaður Míðstöðvar skólaþróunar við HA, dr. Rúnar Sigþórsson, prófessor við HA, og Trausti Þorsteinsson, dósent við HA.

Í skýrslu starfshópsins eru settar fram tillögur í sjö liðum sem miða að því að efla menntun fyrir alla í íslenskum skólum. Tillögurnar eru byggðar á grunni niðurstaðna sem birtast í hópverkefninu, fræðilegu samhengi þeirra og að sameiginlegt markmið aðgerða sem í þeim felast sé að auka gæði náms allra nemenda og að menntakerfið í heild beri sameiginlega ábyrgð á því.

Sérfræðingar mennta- og menningarmálaráðuneytis hafa rýnt tillögurnar með það að markmiði að finna þeim farveg á viðeigandi stöðum í stjórnsýslunni. Einnig rýndu sérfræðingarnir skýrslu sem ráðherra var afhent 4. október sl. unna af starfshópi um starfspróun kennara og stjórnenda. Í þeirri skýrslu eru settar fram tillögur er lúta að starfspróun kennara og skólastjórna.

Rýni sérfræðinganna leiðir í ljós mikla samlegð tillagna í skýrslunum báðum ásamt því að farvegur fyrir innleiðingu tillagnanna virðist nokkuð skýr í ljósi hlutverks ýmissa hópa sem þegar eru skilgreindir út frá lögum eða verkefnalýsingu. Þar má fyrst nefna kennararáð sem skilgreint er í nýjum lögum um menntun, hæfni og ráðningu kennara og skólastjórna við leikskóla, grunnskóla og framhaldsskóla, nr. 95/2019. Tillaga hópsins er að kennararáðið taki við hlutverki samstarfsráðs um starfspróun kennara og stjórnenda. Stýrihópur um menntun fyrir alla og stýrihópur Stjórnarráðsins í mál-efnum barna hafa einnig skilgreint verkefni sem ýmist eru þegar hafin eða eru á dagskrá innan tíðar og falla margar tillögur úr skýrslu sérfræðinga Míðstöðvar skólaþróunar HA að verkefnum þeirra hópa einnig.

Það vekur athygli og ánægju að sjá þann mikla samhljóm sem má sjá í niðurstöðum fundaraðarinnar og í tillögum samstarfsráðsins, ásamt því að sjá þann farveg sem þegar hefur verið skilgreindur fyrir ýmis verkefni sem mælt er með að ráðist verði í.

Tillögur úr skýrslu um niðurstöður fundaraðarinnar og samlegð þeirra með skilgreindum verkefnum ýmissa hópa má sjá á yfirlitskrá hér á eftir. Í ljós kemur að einungis ein tillaga úr skýrslunni hefur ekki þegar verið skilgreind með einum eða öðrum hætti í samhengi við verkefni og hlutverk hópanna sem nefndir eru hér og koma fram í skýrslu samstarfsráðs um starfsþróun kennara og skólastjórnenda (2019) og nýjum lögum um menntun, hæfni og ráðningu kennara og skólastjórnenda við leik-, grunn- og framhaldsskóla.

Tillögur	Samlegð tillagna við önnur verkefni	Framkvæmd
1. Kennaramenntun og starfsþróun		
1.1 Lögð verði áhersla á að styrkja kennslufræði menntunar fyrir alla og leiðsagnarmat í kennaramenntun og starfsþróun kennara.	Fellur að tillögum samstarfsráðs í 5. kafla um hlutverk háskóla og verkefni um nýliðun kennara (nám í starfstengdri leiðsögn).	Kennararáð.
1.2 Fjölgað verði verulega tækifærum kennara til að sameina faglegt nám og starfsþróun.	Fellur að tillögum samstarfsráðs í 4. kafla um kennararáð og 5. kafla um hlutverk háskóla.	Kennararáð.
1.3 Kennslufræði menntunar fyrir alla verði þungamiðja starfsþróunaráætlana og starfsþróunar í hverjum skóla.	Fellur að tillögum samstarfsráðs í 4. kafla um kennararáð, 7. kafla um skólastjórnendur og 8. kafla um starfsþróun.	Kennararáð.
1.4 Stuðningur við starfsþróun kennara og þróun lærdómssamfélaga í skólum verði eitt af lögbundnum hlutverkum þeirra háskóla sem annast menntun kennara.	Fellur að tillögum samstarfsráðs í 5. kafla um hlutverk háskóla.	Kennararáð.
2. Lærdómssamfélög		
2.1 Þróun faglegra lærdómssamfélaga verði skilgreint sem lykilmáttur í þróun skólastarfs.	Fellur að tillögum samstarfsráðs í 8. kafla um starfsþróun.	Kennararáð.
2.2 Gerð verði áætlun um eflingu lærdómssamfélaga í skólum landsins með sameiginlegu átaki.	Fellur að tillögum samstarfsráðs í 4. kafla um kennararáð og 8. kafla um starfsþróun.	Kennararáð.
2.3 Stofnað verði fag- eða samstarfsráð um menntun fyrir alla á vegum mennta- og menningarmálaráðuneytis.	Fellur að tillögum samstarfsráðs í 4. kafla um kennararáð.	Kennararáð.
3. Starfsaðstæður í skólum		
3.1 Leikskólakennurum verði tryggður tími til að sinna undirbúningi og starfsþróun á vinnutíma.	Nýr hópur um leikskólastigið í tengslum við Menntastefnu 2030.	Starfshópur um leikskólastigið.
3.2 Gert verði átak til að fjölga menntuðum leikskólakennurum.	Nýliðun kennara.	Starfshópur um nýliðun kennara.
3.3 Haldið verði áfram að rannsaka orsakir vaxandi álags og kulnunar meðal kennara og ráðist í breytingar á starfsumhverfi þeirra á grundvelli niðurstaðna.	Til ákvörðunar.	Óráðstafað.

Tillögur	Samlegð tillagna við önnur verkefni	Framkvæmd
4. Mat á skólastarfi		
4.1 Gert verði átak til að efla sjálfsmat í skólum á öllum skólastigum og hagnýtingu þess sem leiðsagnarmats.	Fellur að tillögum samstarfsráðs í 3. kafla um Menntamálastofnun og hlutverk hennar í tengslum við ytra mat.	Kennararáð og MMS.
4.2 Sett verði viðmið um gæði skólastarfs, sem taka mið af menntun fyrir alla.	Fellur að tillögum samstarfsráðs í 3. kafla um Menntamálastofnun og hlutverk hennar í tengslum við ytra mat.	Kennararáð og MMS.
4.3 Tryggt verði að skólar njóti stuðnings við framkvæmd og úrvinnslu sjálfsmats.	Fellur að tillögum samstarfsráðs í 3. kafla um Menntamálastofnun og hlutverk hennar í tengslum við ytra mat.	Kennararáð og MMS.
4.4 Gert verði átak til að styðja skóla á öllum skólastigum í að hagnýta niðurstöður ytra mats.	Fellur að tillögum samstarfsráðs í 3. kafla um Menntamálastofnun og hlutverk hennar í tengslum við ytra mat.	Kennararáð og MMS.
5. Skólaþjónusta		
5.1 Komið verði á heildstæðri skólaþjónustu sem nær til leikskóla, grunnskóla, framhaldsskóla og tónlistarskóla.	Fellur að tillögum samstarfsráðs í 1. kafla um stefnumótun, 2. kafla um skólaþjónustu og verkefnum stýrihóps Stjórnarráðsins í málefnum barna.	Kennararáð og stýrihópur í málefnum barna.
5.2 Skólaþjónusta verði eflð og gert kleift að sinna lögboðnu hlutverki sínu á öllum skólastigum skv. reglugerð nr. 584/ 2010: „að efla skóla sem faglegar stofnanir ...“.	Fellur að tillögum samstarfsráðs í 1. kafla um stefnumótun, 2. kafla um skólaþjónustu og verkefnum stýrihóps Stjórnarráðsins í málefnum barna.	Kennararáð og stýrihópur í málefnum barna.
5.3 Dregið verði úr vægi læknisfræðilegrar nálgunar á viðfangsefni skólaþjónustu en þess í stað lögð áhersla á stuðning við kennara og skóla.	Fellur að verkefnum stýrihóps Stjórnarráðsins í málefnum barna.	Stýrihópur í málefnum barna og Jöfnunarsjóður.
5.4 Minni sveitarfélög myndi landshlutasamtök um rekstur skólaþjónustu.	Fellur að tillögum samstarfsráðs í 2. kafla um skólaþjónustu og verkefnum stýrihóps Stjórnarráðsins í málefnum barna.	Kennararáð og stýrihópur í málefnum barna.
5.5 Komið verði á virkara og víðtækara samstarfi milli háskóla og skólaþjónustu um starfsþróun og rannsóknir á skólastarfi.	Fellur að tillögum samstarfsráðs í 2. kafla um skólaþjónustu, 5. kafla um hlutverk háskóla og verkefnum stýrihóps Stjórnarráðsins í málefnum barna.	Kennararáð og stýrihópur í málefnum barna.
5.6 Reglugerð um skólaþjónustu verði endurskoðuð, sett viðmið um starfshætti þjónustunnar og Menntamálastofnun falið að annast reglubundið ytra mat á þjónustunni á grundvelli þeirra.	Fellur að tillögum samstarfsráðs í 1. kafla um stefnumótun, 2. kafla um skólaþjónustu og verkefnum stýrihóps Stjórnarráðsins í málefnum barna og hlutverki Menntamálastofnunar.	Kennararáð, MMS og stýrihópur í málefnum barna.

Tillögur	Samlegð tillagna við önnur verkefni	Framkvæmd
6. Samspil kerfa og nýting fjármagns		
6.1 Haldið verði áfram því starfi sem hafið er við að endurskoða útdelingu fjármagns frá Jöfnunarsjóði sveitarfélaga og sveitarfélögum þannig að hún sé í þágu menntunar fyrir alla og nýtist sem best við að efla lausnir innan sem utan skóla til að stuðla að henni.	Tilraunaverkefni mennta- og menningar- málaráðherra um fjármögnun grunnskól- stigsins.	Stýrihópur um menntun fyrir alla.
6.2 Unnið verði skipulega að því að koma á sam- hæfingu þeirra þjónustukerfa utan skólanna (skólaþjónustu, félags- og velferðarþjónustu og heilbrigðisþjónustu) sem styðja einstaka nemendur, fjölskyldur og skóla við að mæta einstaklingsbundnum þörfum nemenda á heildrænan hátt.	Fellur að tillögum samstarfsráðs í 2. kafla um skólaþjónustu og verkefnum stýrihóps Stjórnarráðsins í málefnum barna.	Kennararáð og stýrihópur í málefnum barna.
6.3 Skólar fái markvissan stuðning og kennslu- miðaða ráðgjöf (e. school based consultation) frá skólaþjónustu við að innleiða starfshætti sem samhæfa vinnu sérfræðinga innan skólans í málefnum einstakra nemenda og sérfræðinga utan hans.	Fellur að tillögum samstarfsráðs í 2. kafla um skólaþjónustu og 5. kafla um hlutverk háskóla.	Kennararáð.

Samantekt efnisatriða funda með fulltrúum skólasamfélagsins

Hér á eftir eru flokkuð þau efnisatriði sem listuð voru upp undir hverju þema á fundum fulltrúa skólasamfélagsins. Röð þeirra endurspeglar mikilvægi þeirra hjá fundargestum.

Umgjörð: fjármagn, aðstaða, álag, vinnutími, launakjör

Fjárveitingar:

- Aukið fjármagn er forsenda breytinga.
- Auka fjárveitingar frá ríki til sveitarfélaga í þágu mennta- og velferðarmála, endurskoða þarf viðmiðunarreglur Jöfnunarsjóðs.
- Úthlutun fjármuna vegna greininga mæti þörfum allra.
- Úthlutun fjármagns verði óháð greiningum, greiningar ekki forsenda fjárveitinga.
- Skilgreina forgangsröð varðandi notkun fjármuna og bæta upplýsingaflæði þar að lútandi.
- Gefa skólastjórum meira vald yfir ráðstöfun fjármagns í eigin skóla.
- Bjóða gjaldfrjálsa leikskóla.
- Öll skólastig færast undir einn rekstraraðila.

Bætt aðstaða og aðbúnaður:

- Huga vel að hönnun húsnæðis, húsnæði þarf að vera fjölbreytt, sveigjanlegt og rúmgt og henta vel breyttum starfsháttum.
- Tryggja gott aðgengi fyrir alla.
- Laga húsnæði og aðstöðu að ólíkum þörfum nemenda.
- Opnari kennslustofur.
- Jafna aðgengi milli skóla að tækjabúnaði m.a. að snjalltækjum.

Minna álag:

- Setja fjármagn í að fjölga starfsfólki.
- Fjölga kennurum/fagfólki í hverjum bekk/nemendahópi.
- Fækka nemendum á hvern kennara/starfsmann í bekk/nemendahópi.

Endurskoðun vinnutíma og vinnufyrirkomulags:

- Skilgreina vinnutíma kennara.
- Auka svigrúm/tíma til undirbúnings, einkum í leikskólum, undirbúningstími þarf að vera í samræmi við þarfir nemendahópsins.
- Tryggja tíma til samstarfs og samráðs með samkennum, fagfólki og foreldrum.
- Auka tíma og svigrúm til starfsþróunar/endurmenntunar (einkum í leikskólum), til að móta og innleiða breytta starfshætti og þróa lærdómssamfélag.
- Minnka kennsluskyldu.
- Styttu vinnuvíkuna.

Kjarasamningar:

- Bæta launakjör starfsfólks í skólum og gera þau samkeppnishæf.
- Jafna launakjör kennara þvert á skólastig.
- Einfalda kjarasamninga.
- Launaumræðan tekur athyglina frá fræðunum sem starfið byggir á.

Náms- og stundaskrár:

- Sveigjanlegri náms- og stundaskrár.
- Fjölbreyttara innra skipulag.

Annað:

- Tryggja jafnt aðgengi að þjónustu óháð búsetu.
- Nota upplýsingatækni/fjarfundatækni til að efla stoðþjónustu á landsbyggðinni.
- Gera flugsamgöngur að raunhæfum samgöngumáta til að jafna aðstöðu vegna búsetu.
- Bæta upplýsingaflæði á milli allra hagsmunaaðila.

Samstarf: teymi, lærdómssamfélag, milli skóla, skólastiga og kerfa**Teymiskennsla:**

- Efla teymiskennslu í skólum.
- Skapa lærdómssamfélag.
- Auka samstarf kennara innan skólans.
- Efla þverfaglega samvinnu innan skólans.
- Efla samstarf starfsfólks og stjórnenda.

Samvinna:

- Auka og efla samvinnu með foreldrum almennt og foreldrum barna af erlendum uppruna.
- Auka og efla samstarf skóla við fagaðila/sérfræðinga s.s. þroska- og iðjupjálfa, talmeinafræðinga, sálfræðinga og kennslu- og uppeldisfræðinga.
- Efla tengsl við nærsamfélagið.
- Auka samstarf á milli skóla og frístundar.
- Efla og formgera betur samstarf á milli skólastiga, einkum grunn- og framhalds-skóla, og framhaldsskóla og háskóla.
- Auka og forma betur samstarf á milli kerfa, þannig að kerfin tali meira og betur saman s.s. skólaþjónusta, félags-/fjölskyldu-/velferðarþjónusta, barnavernd og heilbrigðisþjónusta.
- Efla samstarf á milli landshluta og á milli sveitarfélaga m.a. um aðgengi að sérfræðiþjónustu.

Annað:

- Markvissara samstarf.
- Fjölga starfsdögum í leikskólum.
- Gefa meiri tíma fyrir samstarfið.
- Leggja áherslu á lýðræðisleg vinnubrögð, dreifða forystu og gott upplýsingaflæði.

Fræðsla: kennaramenntunar, fjölbreytt starfsþróun

Menntun kennara:

- Endurskoða inntak kennaramenntunar með stefnuna um menntun fyrir alla að leiðarljósi.
- Auka þekkingu innan kennaramenntunarstofnanna á viðfangsefninu.
- Efla tengsl kennaramenntunar við vettvang skólustarfs (öflugt vettvangsnám/kandídatársár).
- Auka þekkingu kennara á einstaklingsbundum þörfum nemenda.
- Auka fjölbreytni í menntun kennara og styðja betur við fagmennsku þeirra.

Starfsþróun:

- Fjölga tækifærum til starfsþróunar.
- Auka fjölbreytni í starfsþróunartilboðum t.d. varðandi þróunarverkefni og námskeið.
- Hvetja og styðja starfsfólk til að sinna eigin starfsþróun og auka ábyrgð þess á eigin starfsþróun.
- Skapa aukið svigrúm til starfsþróunar/endurmenntunar (einkum í leikskólum).
- Styðja við faglega ígrundun og starfendarannsóknir.

Lærdómssamfélag:

- Efla teymiskennslu og styðja við lærdómssamfélag þar sem starfsfólk lærir hvert af öðru - hvert með öðru.
- Allir þurfa að vera með, faglærðir jafnt sem ófaglærðir.

Annað:

- Fræða alla í skólasamfélaginu um inntak stefnunnar um menntun fyrir alla, með það að leiðarljósi að auka víðsýni og vinna gegn fordómum.
- Þjóða erlendu starfsfólki upp á íslenskukennslu á starfstíma skóla.
- Efla fræðslu til foreldra.
- Auka og efla upplýsingamiðlun á milli allra hagsmunaaðila.

Viðhorf: jákvæð viðhorf gagnvart stefnunni og breytingum

Breytt viðhorf er forsenda breytinga:

- Stuðla þarf að jákvæðu viðhorfi gagnvart stefnunni um menntun fyrir alla á meðal kennara, foreldra, nemenda, í skólasamfélaginu, nærsamfélaginu, samfélaginu í heild, hjá stjórnvöldum og í atvinnulífinu.
- Breyta þarf viðhorfum og væntingum til nemenda. Allir sem koma að uppeldi og menntun barna og ungmenna temji sér hugarfar vaxtar og þroska
- Vinna markvist gegn rótgrónum hugmyndum/hefðum sem ganga gegn inntaki stefnunnar um menntun fyrir alla s.s.: að bóknám sé mikilvægara/merkilegra en annað nám, að sumir skólar (einkum framhaldsskólar) séu fyrir suma nemendur en ekki aðra, íhaldssemi í kennsluháttum og námsmati, íhaldssemi gagnvart breytingum almennt.

- Vinna gegn því að skólastigin tali hvert annað niður en vinni þessi í stað saman með hagsmuni nemenda að leiðarljósi.

Leggja þarf sérstaka áherslu á eftirtalið:

- Að allir tilheyri.
- Samstöðu allra þeirra sem koma að skólastarfi.
- Faglegt frelsi/svigrúm kennara.
- Trú kennara á eigin hæfni og fagmennsku.
- Traust - treysta kennurum til að takast á við verkefnið.
- Viðurkenna mikilvægi kennarastarfsins (tiltrú samfélagsins).
- Auka virðingu og áhuga á skólastarfi í samfélaginu, tala starfið upp.
- Auka fjölbreytni og sveigjanleika í starfsháttum.
- Efla jákvæðni og viðsýni og vinna þannig gegn fordómum og neikvæðni.

Stuðningur: faglegur stuðningur og ráðgjöf á vettvangi skólastarfs

Skólaþjónusta/ráðgjöf og stuðningur:

- Skólaþjónusta þarf að vera heildstæð, fjölbreytt og samhæft og hverfast markvisst um viðkomandi barn/nemanda.
- Framhaldsskólinn njóti skipulagðrar skólaþjónustu, mjög mikilvægt að stuðla að því.
- Færa þarf stoðþjónustu í ríkara mæli inn í skólana sjálfa, sérfræðingar þurfa að vera sýnilegri á vettvangi og aðgengi kennara að þeim meira og betra.
- Auka/efla kennslufræðilegan stuðning við kennara og veita þeim meiri og markvissari handleiðslu í starfi (ekki síst nýliðum í starfi).
- Sérfræðingar vinni í meira mæli með nemendum.
- Efla og samhæfa stoðkerfin bæði innan og utan skólaþjónustunnar. Kerfin þurfa að tala meira og betur saman.
- Auka/efla sérfræðiráðgjöf og stuðning við kennara/nemendur/foreldra m.a. frá þroska- og iðjubjálfum, félags-/fjölskylduráðgjöfum, sálfræðingum, uppeldisfræðingum, talmeinafræðingum og sérfræðingum hjá heilsugæslunni.
- Efla bjargir til að mæta betur fjölmenningsarsamfélaginu.
- Efla túlkþjónustu og stuðning við kennara og foreldra barna af erlendum uppruna.
- Virkja betur fólk af erlendum uppruna inni í skólunum.
- Vinna markvisst gegn ójafnræði í skólaþjónustu á grundvelli búsetu, nota tæknina til að bæta aðgengi skóla úti á landi að sérfræðingum.

Stefna og sýn: skerpa á sameiginlegri sýn, skýra markmið, innleiðingarferli og ábyrgðarmörk

Stefna, sýn og markmið:

- Skapa þjóðarsátt um menntastefnu til lengri tíma.
- Tryggja skýra sýn og sameiginlegan skilning á inntaki stefnunnar um menntun fyrir alla.

- Skilgreina skýr markmið fyrir hvert skólastig, (tímasett og mælanleg).
- Hver skóli endurskoði skólanámskrá með stefnuna um menntun fyrir alla að leiðarljósi.
- Skilgreina betur hlutverk og ábyrgð/ábyrgðarmörk allra aðila.

Innleiðing:

- Innleiðing verði markvissari og henni fylgt eftir með vel skilgreindri aðgerðaáætlun.
- Setja fram skýra verkferla og verkfæri til að styðja sem best við innleiðingu stefnunnar.
- Auka sveigjanleika í kerfinu, breyta/einfalda kerfið þannig að það styðji betur við stefnuna.
- Auka sveigjanleika í römmum um skólasterfið t.d. í náms- og stundaskrá.
- Gefa breytingarferlinu góðan tíma, taka lítil skref og fagna hverjum áfanga.
- Aðlaga lög og reglugerðir að stefnunni.
- Ýta við kerfinu með uppbyggilegum hætti.
- Fylgja innleiðingu eftir með mælingum, mati og stuðningi.
- Meta/endurmeta stöðuna jafnt og þétt út frá niðurstöðum mats/mælinga.

Samstarf um framkvæmd stefnu:

- Auka samstarf á milli stofnana, skólastiga og kerfisins.
- Kerfin þurfa að tala meira og betur saman og „spila með“ stefnunni þ.e. skólakerfið, félagslega kerfið og heilbrigðiskerfið.
- Auka samfellu og upplýsingaflæði á milli skólastiga.

Nemendur: mæta þörfum allra nemenda og hlusta á raddir þeirra

Mæta fjölbreyttum þörfum nemenda:

- Koma betur til móts við fjölbreyttar þarfir nemenda á öllum skólastigum.
- Tryggja að nemendur fá viðfangsefni við hæfi.
- Auka fjölbreytni og sveigjanleika í náms- og kennsluháttum þannig að hver nemandi fái sem best notið sín og hæfileika/styrkleika sinna.
- Bjóða nemendum í grunn- og framhaldsskólum aukið val um námsgreinar og námsleiðir.
- Þróa námsefni þannig að það mæti betur fjölbreyttum þörfum nemenda.
- Koma betur til móts við þarfir nemenda af erlendum uppruna, (efla íslenskunám og – kennslu).
- Fjölga úrræðum fyrir börn með mjög miklar sérþarfir og börn með geðrænan vanda.
- Efla meðferðarúrræði innan skólans í nánú samstarfi við sérfræðinga í heilbrigðis- og félagsþjónustu.
- Koma betur til móts við bráðgera nemendur.

Greiningar og snemmtæk íhlutun:

- Leggja áherslu á snemmtæka íhlutun, íhlutun á fyrri stigum.
- Horfa á þjónustupörf nemenda en ekki einungis greiningar, greiningar eiga ekki

að vera forsenda þess að nemendur fái aðstoð.

- Vinna með nemendum á meðan beðið er eftir greiningum.
- Hætta að flokka börn (draga þau í dilka/setja í kassa/box).

Raddir nemenda:

- Hlusta betur á raddir nemenda.
- Auka frelsi nemenda og gefa þeim tækifæri til að hafa meira um nám sitt að segja.
- Auka valfrelsi nemenda og ábyrgð þeirra á eigin námi.
- Efla nemendasjálfræði og sjálfstæði.
- Styrkja sjálfsmynd nemenda, félagsfærni og trú þeirra á eigin getu.

Annað:

- Hlúa að jákvæðu viðhorfi gagnvart nemendum.
- Tryggja að nemendur fái viðeigandi þjónustu óháð búsetu.
- Finna persónuverndarlögum þann farveg að þau hamli ekki hagsmunum nemenda.

Nám og kennsla: breyta kennsluháttum, auka fjölbreytni og sveigjanleika

Kennsluhættir:

- Auka fjölbreytni í kennsluháttum.
- Breyta starfsháttum í skólum, tileinka sér dæmi um farsælar lausnir.
- Vinna gegn íhaldssemi, prófa nýjungar og auka gæði kennslunnar.
- Ígrunda eigin starfshætti og viðhorf.
- Auka sveigjanleika í skólastarfi og skapa svigrúm fyrir skólaþróun og breytta starfshætti.
- Leggja meiri áherslu á nám í gegnum leik í grunnskólum.
- Auka/efla fjarkennslu og vinna þannig gegn aðstöðumun vegna búsetu.

Námsefni:

- Horfa fyrst og fremst á markmiðin (hæfniviðmiðin) en ekki á kennslubækur/námsefni.
- Tryggja aðgengi að fjölbreyttu námsefni sem mætir þörfum nemenda á öllum skólastigum.
- Efla námsefnisgerð sem m.a. styður við stefnuna um menntun fyrir alla og nám og kennslu nemenda af erlendum uppruna.
- Heimila öllum nemendum aðgang að hljóðbókum.
- Nemendur sem njóta fræðsluskyldu fái námsefni endurgjaldslaust.

Námskrá:

- Auka sveigjanleika í námskrám. Námskrár mega ekki stýra skólastarfi um of eða vera íþyngjandi þegar skólaþróun og innleiðing breytinga er annarsvegar.
- Námskrár þurfa að vera lifandi og í takti við samfélagsþróun.
- Auka sveigjanleika og efla samþættingu námsgreina á hverju skólastigi og innan greina þvert á skólastig
- Sameina skóla og frístund.

Nám:

- Auka og efla nám og kennslu í íslensku fyrir nemendur af erlendum uppruna.
- Auka sveigjanleika í námi nemenda.
- Minnka áherslu á bóknám.
- Auka áherslu á verk- og listgreinar.
- Auka sköpunarþáttinn í öllum námsgreinum.
- Auka áherslu á lífsleikni, lýðheilsu og velferð nemenda.

Námsmat:

- Auka einstaklingsmiðun í námsmati, samræmt námsamt getur hindrað slíka þróun.
- Auka fjölbreytni í námsmati.
- Leggja samræmd próf af og auka áherslu á skimunarpróf og greiningar.
- Samræma viðmið og mælingar og laga betur að styrkleikum nemenda.
- Samræma betur nýtt einkunnakerfi á milli skóla.

Mannauður: fjölga fagmenntuðum kennurum og sérfræðingum, auka fjölbreytni í starfsmannahópnum

- Fjölga fagmenntuðu starfsfólki í kennslu á leik- og grunnskólastigi.
- Fjölga sérfræðingum í skólaþjónustu.
- Fjölga stöðugildum bæði kennara og fagfólks/sérfræðinga innan menntastofnanna.
- Leggja áherslu á að ráða til starfa fjölhæft starfsfólk með breiða menntun og reynslu.
- Stuðla sem best að stöðugleika í starfsmannahaldi í leik- og grunnskólum.
- Velja hæft fólk til starfa.

Forysta: fagleg, dreifð, markviss, jákvæð, styðjandi og hvetjandi

- Efla kennslufræðilega/faglega forystu.
- Stjórnendur þurfa að vera í fararbroddi með skýra sýn og skilning á inntaki stefnunnar.
- Dreifa forystu og styrkja/styðja bæði stjórnendur og kennara í forystuhlutverkinu.
- Forysta þarf að vera – markviss, sterk, jákvæð, styðjandi, hvetjandi og lausnamiðuð.
- Auka eftirfylgd með stjórnunarháttum.

Sjá nánari umfjöllun um fundarefni í skýrslunni „Menntun fyrir alla - horft fram á veginn“, sem unnin var fyrir mennta- og menningarmálaráðuneytið um niðurstöður funda á vegum stýrihóps um menntun fyrir alla haustið 2018.

Um fundi með fulltrúum sveitarfélaga

Á morgunfundunum var fundað með forsvarsmönnum viðkomandi sveitarfélaga og ábyrgðaraðilum mennta-, félags- og heilbrigðismála ásamt fulltrúum frá Kennarasambandi Íslands, Skólameistarafélagi Íslands, Menntamálastofnun, Heimili og skóla, kennaramenntunarstofnunum og aðilum úr stýrihópi um eftirfylgni úttekta um menntun fyrir alla.

Umræðan á þeim fundum tók mið að helstu áskorunum sem unnið er að á vettvangi sveitarfélaganna og var fundarmönnum tíðrætt um mikilvægi samstarfs kerfa á báðum stjórnsýslustigum. Á mörgum stöðum kom fram góð lýsing á formlegu samstarfi mennta- og félagskerfis og heilsugæslu. Umræða um skort á fagmenntuðu fólki var víða áberandi og einnig mikilvægi aukins stuðnings við starfsfólk. Starfsþróun kennara og skólastjóra var einnig til umræðu svo og hlutverk og þjónusta háskóla við landsbyggðina. Af einstökum áskorunum í menntamálum má fullyrða að áhyggjur vegna þjónustu við börn og ungmenni af erlendum uppruna hafi verið mest áberandi. Fulltrúar sveitarfélaga lýstu margir yfir ákveðnu úrræðaleyfi þegar kemur að skipulagi þjónustu við þá nemendur sem til dæmis tengist skorti á þekkingu og hæfni til að mæta þörfum þeirra. Um 330 manns mættu samtals á þessa fundi.

Keimlík umræðubemu þróuðust á þeim fundunum og því var ákveðið að skilgreina umræðuna í fimm megin efnisflokkum:

Samstarf

Óhætt er að fullyrða að á öllum fundunum var mikil umræða um mikilvægi aukins samstarfs, bæði innan þess svæðis sem um var rætt og ekki síður á milli sveitarfélaga og milli ríkis og sveitarfélaga. Fram kom að á flestum stöðum má sjá vaxandi samstarf aðila er koma að mennta- og uppeldismálum og jákvæði þróun viðhorfa í þá veru. Til að bjóða gæðamenntun fyrir alla nemendur verði aðilar að taka saman höndum, menntakerfi, félagskerfi og ekki síst heilbrigðiskerfi og vinna þverfaglega saman. Auka verður formlegt samstarf og fækka gráum svæðum.

Stuðningur við skóla

Mikill samhljómur var meðal fundarmanna vítt um land að auka þurfi stuðning við skóla og þá sérstaklega í dreifðari byggðum. Fram kom að nokkur munur er á aðstöðu til náms og kennslu eftir því hvort um er að ræða skóla sem á aðild að skólaskrifstofu eða er í samstarfi við aðra skóla. Víða kom fram að erfitt væri að mæta þörfum allra nemenda vegna skorts á fagmenntuðu starfsfólki og stuðningur og ráðgjöf við kennara er ekki nægjanleg. Allir aðilar voru sammála um að afar brýnt væri að koma á skólapijónustu við framhaldsskóla. Víða um land eru góð tækifæri til þess með því að samþætta skólapijónustu leik- og grunnskóla við skólapijónustu framhaldsskóla.

Mannauður og starfsþróun

Á fundum með fámennari sveitarfélögum var áberandi umræða um skort á fagmenntuðu starfsfólki í leik- og grunnskólum. Erfitt getur verið að fá fólk til starfa og starfsmannavelta er víða mikil. Sérstaklega á þetta við sérhæfðari fagstéttir sem eru mikilvægar til stuðnings við nám og kennslu. Fram kom að valdefla þyrfti kennara, auka þekkingu þeirra og færni og sérfræðiþekking verði að byggjast upp á svæðum. Áhyggjur komu fram um að grunnenntun kennara búi þá ekki undir þær áskoranir sem kennarar standa frammi fyrir í störfum sínum. Mikið var kallað eftir starfsþróunartækifærum frá kennaramenntastofnunum og áhyggjur settar fram af ójöfnum tækifærum til starfsþróunar á landinu. Efla þarf fjarnám og framboð náms fyrir stjórnendur og kennara.

Umræða um skólamál

Umræðan um skólamál tók eðlilega mið af áskorunum og sérstöðu hvers svæðis. Víða var mikil umræða um þær áskoranir sem sveitarfélög standa frammi fyrir er kemur að aðlögun og námi barna af erlendum uppruna. Snemmtæk íhlutun og öflugur þverfaglegur stuðningur við yngri börn var oft nefndur ásamt kröfu um aukið samstarf kerfa og samþættari þjónustu en nú er.

Krefjandi verkefni

Umræðan undir þessum lið var bæði almenn en tók jafnframt mið af þörfum hvers svæðis. Geðheilbrigðismál bar oft á góma auk stuðnings við tvítýngda nemendur. Tækifæri til framhaldsnáms í heimabyggð skipta miklu máli. Fjölbreytt námsframboð og aukinn sveigjanleiki sporna við brotthvarfi úr skóla og flutningi úr heimabyggð. Stuðningur við fjölskyldur með samþættri og faglegri nálgun var mikið rædd.

Yfirlit yfir helstu niðurstöður funda með fulltrúum sveitarfélaga

ÁRBORG 3. SEPTEMBER 2018

Fulltrúar frá eftirtöldum sveitarfélögum voru boðaðir til fundarins: Árborg, Bláskógabyggð, Flóahreppi, Grafningshreppi, Hrunamannahreppi, Hveragerðisbær og Sveitarfélaginu Ölfusi. Fjarverandi voru Hveragerðisbær og Sveitarfélagið Ölfus. Á fundinn mættu 25 einstaklingar.

Samstarf

- Lykilinn að auknum árangri er samstarf aðila í mennta- og uppeldismálum.
- Bæta þarf flæði og upplýsingastreymi á milli skólastiga.

Stuðningur við skóla

- Jafna þarf aðstöðumun á milli skóla og skólastiga bæði hvað varða fjölda fagmenntaðra og gæði námsumhverfis.

Mannauður og starfsþróun

- Kennarastarfið er orðið það viðamikið að mikilvægt er að fá fjölbreyttari fagaðila til starfa í skólakerfinu.
- Álag á kennara er of mikið, verkefni eru of mörg og oft utan þeirra starfslýsingar.
- Huga verður að auknum tækifærum til ígrundunar og nýsköpunar.

Umræða um skólamál

- Mikilvægt er að skólakerfið og stoðþjónustan bregðist snemma við vanda barna.

Krefjandi verkefni

- Jákvæð viðhorf foreldra til náms barna sinna og gott samstarf heimila og skóla er lykilatriði.
- Kennaramenntunarstofnanir verða að sjá til þess að kennarar hafi staðgóða þekkingu og jákvæð viðhorf til að sinna menntun fyrir alla. Huga þarf að grunnnámi, starfsþróun og stuðningi á vettvangi.

LAUGALANDSSKÓLI 4. SEPTEMBER 2018

Fulltrúar frá eftirtöldum sveitarfélögum voru boðaðir til fundarins: Ásahreppur, Mýrdalshreppur, Rangárþing eystra, Rangárþing ytra, Skaftárhreppur, Skeiða- og Gnúpverjahreppur, Vestmannaeyjabær. Fjarverandi: Mýrdalshreppur og Skaftárhreppur. Á fundinn mættu 8 einstaklingar.

Samstarf

- Mikið og gott samstarf kerfa, vaxandi samstarf er milli starfsstaða.
- Gott samstarf er á milli skóla og félagsþjónustu.

Stuðningur við skóla

- Þarf að styðja skólastjóra og kennara betur og meira.
- Efla þarf starfsþróun allra.

Mannauður og starfsþróun

- Vantar sárlega sérkennara.
- Erfitt að fá fagfólk til starfa.
- Þarf að sinna börnum af erlendum uppruna miklu betur í framhaldsskólum.
- Fjölbreyttara námsframboð þarf í framhaldsskólum.

Umræða um skólamál

- Efla þarf umræðu um menntun fyrir alla.
- Þurfum að setja okkur markmið sem samfélag.
- Við höfum burði til að gera betur.
- Atvinnulífið þarf að koma meira að menntakerfinu.

Krefjandi verkefni

- Of lítil þjónusta við tvítyngda nemendur.
- Fósturbörn fá ekki fullnægjandi þjónustu.
- Þarf að sinna börnum af erlendum uppruna miklu betur í framhaldsskólum.
- Fjölbreyttara námsframboð þarf í framhaldsskólum.
- Lítil þátttaka barna af erlendum uppruna í íþrótt- og tólmstundastarfi.

AKRANES 10. SEPTEMBER 2018

Fulltrúar frá eftirtöldum sveitarfélögum voru boðaðir til fundarins: Akraneskaupstaður, Borgarbyggð, Hvalfjarðarsveit og Skorradalshreppur. Fjarverandi: Skorradalshreppur. Á fundinn mættu 16 einstaklingar.

Samstarf

- Efla þarf samstarf fagaðila og þá sérstaklega við heilsugæsluna.
- Þverfaglega teymisvinnu þarf í kringum barnið/nemandann.
- Austurlandslíkanið nefnt sem skilvirkt úrræði.

Stuðningur við skóla

- Fjármagnið á að þjóna en stýrir of miklu.
- Efla þarf innra starf skóla og veita kennurum frelsi til athafna.
- Vantar víða stuðning inn í bekki.
- Stuðningsfulltrúaleiðin og greiningaleiðin hafa misheppnast.

Mannauður og starfsþróun

- Þarf að valdefla kennara svo þekkingin einangrist ekki hjá sérfræðingum.
- Fagfólk þarf að styrkja og treysta.

Umræða um skólamál

- Menntun fyrir alla er ekki einungis bundin við skólamál.
- Ræða þarf vel og ígrunda hvað menntun fyrir alla þýðir í raun og veru.
- Alvarlegur viðhorfsvandi er gagnvart menntun fyrir alla.

Krefjandi verkefni

- Efla þarf samstarf kerfa þannig að barnið fái heildstæðan stuðning.
- Vinna þarf með foreldrum en ekki einungis að setja ábyrgðina á þau.
- Ekki eiga öll börn allstaðar greiðan aðgang inn að frístundastarfi.
- Þar sem frístundin er lykilþáttur í lífi barna þarf gott samstarf milli skóla og frístunda.
- Styðja þarf fjölskyldur sem hafa ekki burði til að styðja börn sín.
- Greiningar geta tekið nemendann frá kennurunum.
- Í stefnumörkun og námskeiðslýsingum hjá menntavísindasviði H.Í. kemur ekki nógu skýrt fram að menntun fyrir alla sé á dagskrá í kennaranáminu.
- Sérkennsla og vinna með börnum með sérþarfir er kennt á sérnámskeiðum.

GRUNDFJÖRÐUR 11. SEPTEMBER 2018

Fulltrúar frá eftirtöldum sveitarfélögum voru boðaðir til fundarins: Dalabyggð, Eyja- og Miklaholtshreppur, Grundarfjarðarbær, Helgafellssveit, Snæfellsbær, Stykkishólmsbær. Fjarverandi: Eyja- og Miklaholtshreppur. Á fundinn mættu 10 einstaklingar.

Samstarf

- Efla þarf samstarf vegna fækkunar nemenda.
- Of mikið af árekstrum á milli kerfa – grá svæði.
- Þarf að þróa leiðir til að koma sem best til móts við alla nemendur.
- Kennarar þurfa að vinna meira saman.
- Heilsugæslan þarf að koma meira að skólaþjónustunni.

Stuðningur við skóla

- Erfitt að mæta öllum nemendum með sérþarfir vegna vöntunar á sérfræðingum.
- Algjör bylting er að fá skólaþjónustuna inn í leik-, grunn- og framhaldsskólann.
- Auka þarf stuðning við kennara.
- Vantar skólasálfræðing í framhaldsskólann.
- Auka þarf verulega stuðning við börn af erlendum uppruna.
- Efla þarf snemmtæka íhlutun í leikskólum.

Mannauður og starfsþróun

- Kennarar eru of uppteknir af greiningum og hafa því ekki nægan tíma til kennslustarfa.
- Fagfólk þarf að styrkja og treysta.

Umræða um skólamál

- Námskrá um leikskóla og grunnskóla var ekki innleidd sem skyldi.
- Framhaldsskólinn skiptir öllu fyrir samfélagið á Snæfellsnesi.
- Fleiri félagslega lægri staddir nemendur fara nú í framhaldsnám en áður.
- Fleiri nemendur fara í háskólanám og snúa til baka í heimabyggð en áður.
- Menntunarstig Vesturlands hefur hækkað mikið.

Krefjandi verkefni

- Kenna þarf nemendum að þekkja styrkleika sína og vinna með þá.
- Menningarmunur er milli þjóðarbrotu um mikilvægi menntunar og þátttöku í frístunda- og íþróttastarfi.
- Ekki eiga öll börn alls staðar greiðan aðgang að frístundastarfi.
- Efla þarf geðheilbrigðismál barna og ungmenna og þá sérstaklega í framhaldsskólum.

ÍSAFJÖRÐUR 17. SEPTEMBER 2018

Fulltrúar frá eftirtöldum sveitarfélögum voru boðaðir til fundarins: Bolungarvík, Ísafjarðarbær, Súðavíkurreppur, Strandabyggð, Kaldrananeshreppur, Árneshreppur, Tálknafjörður, Vesturbyggð og Reykhólahreppur. Fjarverandi: Strandabyggð, Kaldrananeshreppur og Árneshreppur. Á fundinn mættu 23 einstaklingar.

Samstarf

- Efla þarf samstarf félagsþjónustu, barnaverndar og menntayfirvalda.
- Auka þarf samstarf um geðheilbrigðismál og gera samning milli heilbrigðisþjónustunnar og menntaskólans.
- Þróa þarf leiðir til að koma sem best til móts við nemendur af erlendum uppruna.
- Gott samstarf kerfa er mikilvægur snertiflötur við foreldra.
- Þegar heilbrigðiskerfið kemur inn þá gerast góðir hlutir.

Stuðningur við skóla

- Erfitt er að mæta öllum nemendum með sérþarfir vegna vöntunar á sérfræðingum.
- Mikil áskorun er að mæta erfiðustu og veikustu nemendum.
- Auka þarf stuðning við kennara.
- Efla þarf móttöku nemenda af erlendum uppruna í skólakerfinu.
- Auka þarf verulega stuðning við börn af erlendum uppruna.

Umræða um skólamál

- Nemendur af erlendum uppruna og nám þeirra er stærsta áskorunin.
- Skólakerfið á Vestfjörðum er fjölbreytt en tekur samt ekki alltaf utan um stærstu áskoranirnar.
- Endurskoða þarf hlutverk menntastofnana varðandi þjónustu við mikið fatlaða nemendur.
- Líðan barna í skólanum er mikilvægasta verkefnið.

Mannauður og starfsþróun

- Fagfólk þarf að styrkja og treysta.
- Samþætta þarf kerfi í heimabyggð til stuðnings við börn og ungmenni.
- Vantar fjölbreyttari mannauð í skólakerfið.

Krefjandi verkefni

- Þarf að styrkja foreldra barna af erlendum uppruna og fá þau með í samstarfið.
- Menningarmunur er milli þjóðarbrotu um mikilvægi menntunar og þátttöku í frístunda- og íþróttastarfi.

- Vestfirðir er kjörið svæði til að skilgreina þjónustu frá vöggju til grafar.
- Setja þarf ramma um samþættingu skóla og skólastiga.

SAUÐÁRKRÓKUR 20. SEPTEMBER 2018

Fulltrúar frá eftirtöldum sveitarfélögum voru boðaðir til fundarins: Blönduóssbær, Húnavatnshreppur, Húnaþing vestra, Skagaströnd, Skagabyggð, Sveitarfélagið Skagafjörður. Fjarverandi: Akrahreppur, Húnavatnshreppur og Húnaþing vestra. Á fundinn mættu 16 einstaklingar.

Samstarf

- Mikilvægt er að samræma kerfin með frumkvæði og aðstoð stjórnvalda.
- Menntun fyrir alla er í samræmi við menntastefnu Skagafjarðar.
- Ný hafnar eru samræður við heilsugæsluna um aukið samstarf.
- Landmikil sveitarfélög í dreifbýlinu eru stór áskorun hvað varðar samstarf.
- Gott samstarf í A-Hún, sameiginlegur fræðslu- og félagsmálastjóri.
- Aukið ákall eftir sérfræðiþjónustu kallar á aukið samstarf.
- Efla þarf til muna samstarf við heilsugæsluna.

Stuðningur við skóla

- Efla þarf stuðningsþjónustu í framhaldsskólanum.

Mannauður og starfsþróun

- Starfsþróun kennara og stjórnenda er mikil áskorun.
- Mikilvægt er að gefa kennurum tíma til ígrundunar.

Umræða um skólamál

- Vel haldið utan um fjölbreyttar þarfir nemenda í grunnskólum.
- Takmörkuð úrræði eru til að mæta þörfum nemenda í framhaldsskólanum.
- Greiningar eru í sjálfu sér aðgreining, líta þarf á skóla sem samfélag.

Krefjandi verkefni

- Fjarvera nemenda úr skóla er áhyggjuefni.
- Þverrandi hollusta nemenda við nám og skólastarf er áhyggjuefni.
- Efla þarf seiglu nemenda.

EYJAFJÖRÐUR 1. OKTÓBER 2018

Fulltrúar frá eftirtöldum sveitarfélögum voru boðaðir til fundarins: Dalvíkurbyggð, Eyjafjarðarsveit, Fjallabyggð, Grýtubakkahreppur, Hörgársveit, Svalbarðsstrandarhreppur. Fjarverandi: Svalbarðsstrandarhreppur. Á fundinn mættu 13 einstaklingar.

Samstarf

- Gott samstarf Akureyrarbæjar við nágrennasveitarfélög.
- Dalvíkurbyggð og Fjallabyggð eru í samstarfi með félagsþjónustu.

- Heilsugæslan er að koma í aukið samstarf við Dalvíkurbyggð og Fjallabyggð.
- Bráðvantar þjónustu við börn með hegðunarerfiðleika.
- Vantar skólaþjónustu við framhaldsskólann.
- Tilhneiging heilsugæslunnar að ýta málum til félagsþjónustunnar.

Stuðningur við skóla

- Efla þarf stuðningsþjónustu við framhaldsskólann.
- Vantar sameiginlega krafta til að auka skólaþróun.
- Þjónusta við kennara er það sem skiptir máli.
- Efla þarf lærdómssamfélög fagfólks.

Mannauður og starfsþróun

- Þarf að efla þekkingu kennara og færni til að vinna með nemendum með miklar tilfinningalegar- og hegðunarlegar raskanir.
- Þarf að efla kennara í notkun mælitækja.
- Rannsóknir sýna að ekki er næg kennslufræðileg þekking til staðar og því er mikil eftirspurn eftir sérfræðingum.
- Ekki virðist vera hægt að mæta menntunarförf kennara í grunnnámi þeirra.

Umræða um skólamál

- Kennarar ekki nógu duglegir að sækja þá símenntun sem er í boði.
- 18 mánaða bið eftir læsiráðgjafa frá Menntamálastofnun.
- Meistararitgerð um hlutverk skólaþjónustu – Friðrik Arnarson, Dalvík; https://skemman.is/bitstream/1946/28104/1/MPR0240_Fri%c3%b0rik_Arnarson.pdf.
- Börn af erlendum uppruna eru oftast ekki með neinn grunn í tungumálinu þegar þau hefja nám í framhaldsskólanum.
- Menntamálastofnun þarf að hafa bækistöð á Norðurlandi.
- Áhyggjur af vaxandi fjarvistum nemenda.

Krefjandi verkefni

- Sveitarfélög þurfa að efla fjölskylduráðgjöf.
- Efla þarf til muna skólaþróun á Eyjafjarðarsvæðinu með samstarfi við HA.

AKUREYRARBÆR 2. OKTÓBER 2018

Eftirtaldir fulltrúar Akureyrarbæjar voru boðaðir til fundarins: Bæjarstjóri, fulltrúar úr fræðsluráði, fulltrúar úr frístundaráði, sviðsstjórar fræðslu- og samfélagssviðs, fulltrúar úr velferðarráði, sviðsstjóri fjölskyldusviðs og sviðsstjóri búsetusviðs. Á fundinn mættu 21 einstaklingur.

Samstarf

- Þarf að skapa öfluga samstarfsmenningu í skólum.
- Áhyggjuefni að heilsugæslan er ekki lengur á umráðasvæði Akureyrarbæjar.
- Heilsugæslan hefur áhyggjur af samstarfsleysi.
- Draga þarf úr miðlægrri sérfræðiráðgjöf og efla samstarf á vettvangi.

- Óformlegt samstarf er gott en mikilvægt er að formgera það.
- Ekki nóg að tala bara saman við þurfum að framkvæma meira.
- Akureyrarbær stendur vel í málefnum fatlaðra nemenda í leik- og grunnskólum, bæta má þjónustuna í framhaldsskólum.

Stuðningur við skóla

- Helstu áskoranir snúa að því hvernig við ætlum að styðja kennara.
- Þarf að reyna eins og kostur er að fjölga menntuðum kennurum í stað fjölgun stuðningsfulltrúa.
- Auka þarf vellíðan nemenda og foreldra.

Mannauður og starfsþróun

- Minni sérkennsla er í leikskólum á Akureyri vegna betri mönnunar.
- Atgervisflótti er úr kennarastarfi of fáir menntaðir kennarar.

Umræða um skólamál

- Skólakerfið hefur brugðist ungum drengjum.
- Niðurskurður á sérkennslu á kreppuárunum er að koma fram núna.
- Skólakerfið hefur alla burði til að mæta áskorunum samfélagsins.
- Þarf að standa aukinn vörð um og efla verk-, tækni- og listgreinar.
- Efla þarf þátttöku foreldra í skólastarfinu.

Krefjandi verkefni

- Horfast þarf í augu við þá staðreynd að um helmingur kennara er með neikvæð viðhorf gagnvart skóla án aðgreiningar.
- Innleiðing stefnunnar hefur liðið fyrir stöðuga endurskoðun á regluverkinu á liðnum árum.
- Breyta þarf úthlutunum til stuðnings við nemendur, stöðug aukning hefur verið á fjármagni til stuðnings.
- Vantar heildstæða og samþætta stefnu um málefni barna af erlendum uppruna.

HÚSAVÍK 8. OKTÓBER 2018

Fulltrúar frá eftirtöldum sveitarfélögum voru boðaðir til fundarins: Langanesbyggð, Norðurþing, Skútustaðahreppur, Svalbarðshreppur, Tjörneshreppur, Þingeyjarsveit. Fjarverandi: Langanesbyggð, Svalbarðshreppur og Tjörneshreppur. Á fundinn mættu 16 einstaklingar.

Samstarf

- Aukið samstarf er grundvöllur menntunar fyrir alla.
- Gott samstarf Norðurþings og Skútustaðahrepps um skóla- og félagsþjónustu.
- Þingeyjarsveit er ekki með samstarfssamning um skólaþjónustu við Norðurþing.
- Vinna þarf markvisst að því að efla samstarf kerfa.
- Þverfaglegt samstarf skiptir mjög miklu máli.
- Stilla þarf kerfislæga hvata þannig að þeir beinist allir í sömu átt.

Stuðningur við skóla

- Stuðningur við nemendur og kennara í framhaldsskólum er of lítill.
- Fjármagn til stuðnings í framhaldsskólum er of lítið.
- Skólaþjónustan í Norðurþingi er að fara úr því að vera greinandi skrifstofufólk í það að verða faglegir ráðgjafar.
- Rafræn samskipti skipta öllu er kemur að þjónustu við dreifðar byggðir.

Mannauður og starfsþróun

- Kennaramenntunin þarf að vera fjölbreyttari.
- Kennarinn þarf í auknum mæli að líta á sig sem leiðtoga.
- Kennaramenntastofnanir þurfa að stækka verkfærakistu kennara.
- Áleitun spurning er hvernig háskólar og stuðningskerfin eigi að styðja kennara betur.

Umræða um skólamál

- Skólakerfið er að breytast í þá átt að laga sig að þörfum nemenda.
- Efla þarf markmiðasetningu í menntakerfinu.
- Skólakerfið þarf að koma með fræðslu í notkun snjalltækja.
- Tveir ólíkir framhaldsskólar eru á svæðinu sem skipta miklu fyrir sveitarfélögin.
- Sameining framhaldsskóla yrði glapræði.

Krefjandi verkefni

- Áskoranir svæðisins eru fáir nemendur.
- Tækifærin felast í aukinni samvinnu allra sem koma að málefnum barna og ungmenna.
- Megum ekki gleyma hinum almenna nemenda.

REYKJANESBÆR 15. OKTÓBER 2018

Fulltrúar frá eftirtöldum sveitarfélögum voru boðaðir til fundarins: Grindavíkurbær, Suðurnesjabær, Reykjanesbær, Vogar. Á fundinn mættu 17 einstaklingar.

Samstarf

- Gott samstarf Fjölbautaskóla Suðurnesja við grunnskóla á svæðinu.
- Skólaþjónusta í Vogum er sótt til Hafnarfjarðar.
- Félagsþjónusta í Vogum er í samstarfi við Suðurnesjabæ.
- Samstarf félags- og heilbrigðisþjónustu er gott.
- Efla þarf samstarf heilsugæslu og menntakerfisins.
- Samþætt félags- og skólaþjónusta er í Grindavík.
- NETIÐ er samstarfsverkefni í Grindavík; <http://grindavik.is/v/18720>
- FLUGIÐ er samstarfsverkefni í Suðurnesjabæ.
- Stefna ber að sameiginlegu þjónustusvæði, helst eitt sveitarfélag vestan Straums.

Stuðningur við skóla

- Einn af grunnþáttum menntunar er heilbrigði og velferð og því verður ríkið að efla skólaþjónustu í framhaldsskólum.
- Mjög gott forvarnarstarf sem byggir á snemmtækri íhlutun er í Grindavík.

Mannauður og starfsþróun

- Sveitarfélögin á svæðinu standa saman að framboði til starfsþróunar fagfólks.
- Sérstaða svæðisins er að stór hluti íbúa er af erlendu bergi og þurfa meiri þjónustu en hægt er að veita.
- Nýliðun leikskólakennara er of hæg.

Umræða um skólamál

- Námskostnaður framhaldsskólanemenda er verulega íþyngjandi.
- Auka þarf fjármagn til að efla fjölbreytt námsframboð og sveigjanleika í framhaldsskólum.
- Jöfnunarsjóður þarf að koma með meira fjármagn inn á svæðið vegna sérstöðu þess.
- Svárið við auknum gæðum í menntamálum er aukið samstarf.
- Fullorðinsfræðslan er mikilvæg.

Krefjandi verkefni

- Of lítið upplýsingastreymi er á milli grunnskóla og framhaldsskóla.
- Mikil áskorun er að koma til móts við þarfir nemenda af erlendum uppruna.
- Nemendur af 18 þjóðernum eru í fjölbrautaskólanum.
- Um 23% íbúa í Reykjanesbæ eru af erlendum uppruna.

EGILSSTAÐIR 22. OKTÓBER 2018

Fulltrúar frá eftirtöldum sveitarfélögum voru boðaðir til fundarins: Borgarfjarðarhreppur, Fljótshlíkani, Fljótshlíkani, Seyðisfjarðarkaupstaður, Vopnafjarðarhreppur. Fjarverandi: Borgarfjarðarhreppur, Fljótshlíkani, Vopnafjarðarhreppur. Á fundinn mættu 12 einstaklingar.

Samstarf

- Ágætt samstarf er á Héraði um stoðþjónustu.
- Samstarfsverkefnið Austurlandslíkanið brýtur múra og byggir brýr.
- Samstarfsverkefnið hefur leitt til þess að mál eru oftast leyst á frumstigi og þar af leiðandi eru færri tilvísanir til sérfræðinga og barnaverndar.

Stuðningur við skóla

- Efla þarf stuðning við kennara.
- Ákall á sérfræðinga inn í skólana er aukið álag á kennara, finna þarf tíma til samstarfs.
- Umsjónarkennara skortir tíma til að sinna nemendum eins og vera ber.

Mannauður og starfsþróun

- Sérhæfing kennara hefur minnkað, grafið hefur verið undan sérkennslumenntun.
- Menntun kennara skilar sér ekki nægjanlega vel á vettvang.

Umræða um skólamál

- Framhaldsskólinn þarf að víkka veggj sína og auka sveigjanleika og forðast að loka nemendum inni á starfsbrautum.

- Efla þarf samstarf við foreldra, sérstaklega af erlendum uppruna.
- Þjóða þarf eldri borgurum að koma inn í skólana og vinna að læsi með börnum og ungmennum.

Krefjandi verkefni

- Efla þarf námsefnisgerð fyrir alla nemendur.
- Efla þarf fullorðinsfræðslu ekki síst meðal einstaklinga af erlendum uppruna.
- Útbúa þarf móttökuáætlun fyrir íbúa af erlendum uppruna, sem skýrir út hvernig kerfið virkar.
- Austurlandslíkanið lofar mjög góðu varðandi samþætta þjónustu og betri nýtingu fjármuna.
- Efla þarf samtal og samstarf á milli grunn- og framhaldsskóla.
- Fjarvistir nemenda er áhyggjuefni, vinna er að hefjast við skólaforðun.

REYÐARFJÖRÐUR 23. OKTÓBER 2018

Fulltrúar frá Fjarðabyggð voru boðaðir til fundarins. Á fundinn mættu 14 einstaklingar.

Samstarf

- Aðilar í Fjarðabyggð eru áfjáðir um að koma til móts við grunnveldi stefnunnar um menntun fyrir alla.
- Stærsta áskorunin er samstarf kerfa.
- Gott samstarf er á svæðinu bæði innan skólakerfis og milli kerfa.
- Fjölskyldustefna Fjarðabyggðar er samnefni samstarfsins.
- Lítið samfélag verður að hafa brýrnar á milli þjónustukerfa opnar.
- Sameining sveitarfélaga á Austurlandi hefur styrkt byggðina á öllum sviðum.
- Við erum eitt samfélag, þeir sem halda öðru fram vinna gegn því.

Stuðningur við skóla

- Vantar öflugra stoðkerfi utan um framhaldsskólana, sérstaklega af hendi heilsugæslunnar.
- Gott stoðkerfi er innan skólanna.
- Ríkisvaldið þarf að styðja framhaldsskólana í að bjóða fjölbreyttara nám.

Mannauður og starfsþróun

- Mikil barátta er að fá fagfólk til starfa.
- Um 90% kennara í grunnskólum eru með kennsluréttindi.
- Um 20% af starfsfólki leikskóla eru með leikskólakennararéttindi.
- Efla þarf fjarnám bæði í grunnnámi og starfsþróun.
- HÍ hefur ekki staðið sig sem háskóli allra landsmanna er kemur að fjarnámi.
- Allt grunnnám við HA er tekið upp og engin mætingaskylda er.

Umræða um skólamál

- Framhaldsskólinn þarf oft að fella niður iðn- og starfsnám vegna fjárskorts.
- Mat á námsframboði í framhaldsskólum tekur of mikið mið af þörfum þéttbýlis.

Krefjandi verkefni

- Þjónusta við börn af erlendum uppruna er stór áskorun.
- Endurskipuleggja þarf kennsluna svo hún nýtist börnum af erlendum uppruna betur.
- Allir kennarar verða að líta á sig sem íslenskukennara.
- Efla þarf samskipti við foreldra barna af erlendum uppruna.
- Efla þarf samstarf við Austurbrú og atvinnulífið varðandi fullorðinsfræðslu.
- Virk móttökuáætlun er til staðar en vantar fjölmenningarstefnu.

HAFNARFJÖRÐUR 29. OKTÓBER 2018

Eftirtaldir fulltrúar Hafnarfjarðarbæjar voru boðaðir til fundarins: Bæjarstjóri, fulltrúar úr fræðsluráði, fulltrúar úr íþrótt- og tómsfundanefnd, sviðsstjórar fræðslu- og frístundþjónustu, fulltrúar úr fjölskylduráði, sviðsstjóri fjölskylduþjónustu. Á fundinn mættu 22 einstaklingar.

Samstarf

- Verið að auka samstarf fræðslu- og fjölskyldusviðs.
- Eigum við að samþætta fræðslu- og fjölskyldusvið?
- Efla þarf samstarf á milli grunnskóla og framhaldsskóla.
- Efla þarf samstarf við heilbrigðiskerfið um málefni barna og ungmenna.
- Kerfið á fyrst og fremst að þjóna íbúum.

Stuðningur við skóla

- Efla þarf stuðning við kennara og annað fagfólk.
- Mikilvægt er að endurskipuleggja kennaramenntun.

Mannauður og starfsþróun

- Efla þarf faglegt forystuhlutverk skólastjóra.
- Mikilvægt er að efla ólíkar fagstéttir í skólakerfinu.

Umræða um skólamál

- Menntamál er mikilvægasti málaflokkur sveitarfélagsins.
- Er vinnudagur barna of langur?
- Erum við að hanna og skapa aðstæður fyrir alla nemendur?
- Skólakerfið er of upptekið af veikleikum nemenda.
- Of mikið er um greiningar á börnum sem taka of langan tíma.

Krefjandi verkefni

- Forgangsmál er að vinna að snemmtækri íhlutun, sjá <http://vidivellir.leikskolinn.is/Frettir/almennt/Hafnarfjardarlikanid>.
- Hafnarfjarðarbær er að verða barnvænt samfélag í samstarfi við UNICEF.
- Þarf að úthluta fjármagni á skilvirkari hátt.
- Þurfum að virkja áhugahvöt og styrkleika nemenda.
- Of mikið er talað of lítið framkvæmt.
- Erum við með of mörg olíuskip og of fáar skútur? Erum við með sjóræningjakort er kemur að menntun kennara? Erum við í hafvillum og bíðum eftir að finna gullkistuna?

GARÐABÆR 30. OKTÓBER 2018

Eftirtaldir fulltrúar Garðabæjar voru boðaðir til fundarins: Bæjarstjóri, fulltrúar úr skólanefnd grunnskóla, fulltrúar úr leikskólanefnd, fulltrúar úr íþrótt- og tómstundaráði, forstöðumaður fræðslu- og frístundþjónustu, fulltrúar úr fjölskylduráði, forstöðumaður fjölskylduþjónustu. Á fundinn mættu 16 einstaklingar.

Samstarf

- Mikilvægt er að efla samstarf kerfa.
- Heilsugæslan þarf að koma í meira samstarf.
- Heildstæð þjónusta skiptir miklu máli.

Stuðningur við skóla

- Þurfum öflugt fólk inn í skólana og fleiri í kennaranám.
- Ekki má gleyma vellíðan nemenda.
- Auka þarf áherslu á siðfræði og samskiptafærni nemenda.

Mannauður og starfsþróun

- Þarf að valdefla kennara.
- Finna þarf leiðir til að kalla fram og virkja þann kraft sem býr í fólki.

Umræða um skólamál

- Áhyggjur að greiningar tefji þjónustu við börn.
- Pólitík og peningar er eitur í hugum foreldra.
- Barnið á rétt á þjónustu og á að fá hana.
- Sífellt þarf að skoða inntak menntunar.
- Skoða þarf ástæður þess hve margir eru með greiningar á Íslandi.
- Efla þarf úrræði innan skóla sem taka við af greiningum.
- Ef barnið passar ekki inn í boxið þá er eitthvað að boxinu.
- Ungt fólk þarf að koma meira að umræðunni.
- Hvernig finnst ungu fólki best að læra?

Krefjandi verkefni

- Stærstu áskoranir í framhaldsskólum eru brotthvarf og nemendur af erlendum uppruna.
- Er fræðsluskylda að virka innan framhaldsskólans?
- Námsgögn í framhaldsskóla þurfa að vera nemendum að kostnaðarlausu.
- Þarf að horfa heildstætt á einstaklinginn allan daginn svo hægt sé að fylgja honum eftir hvar sem honum er þjónað.
- Efla þarf sjálfstæði skóla, kerfið getur verið sem helsti á fólki.

HÖFN 31. OKTÓBER 2018

Fulltrúar frá eftirtöldum sveitarfélögum voru boðaðir til fundarins: Sveitarfélagið Hornafjörður og Djúpvogshreppur. Á fundinn mættu 26 einstaklingar.

Samstarf

- Gott formlegt samstarf er á milli mennta-, félags- og heilbrigðiskerfis.
- Samstarf skiptir miklu máli, „Hornafjörður er eyja í sandhafi“.
- Gott samstarf er á milli skólanna á Höfn.
- Austurlandslíkanið er góð fyrirmynd.

Stuðningur við skóla

- Skortur er á fagfólki í leikskólanum.
- Þarf að auka fjarnámskeið sem lið í starfsþróun.
- Kvíði og streita eru vaxandi, þörf er á sálfræðiþjónustu.
- Starfsþróun er mikilvægasti þátturinn í að efla fagmennskuna.

Mannauður og starfsþróun

- Erfitt er að fá sérfræðinga til starfa.
- Þarf að bæta fjarkennslu frá HÍ.
- Höfum áhyggjur af mönnun skólanna hvað varðar fagfólk.
- Framhaldsskólinn þarf skólaþjónustu.
- Vantar fleiri fagstéttir inn í grunnskólann.

Umræða um skólamál

- Vantar hvatningu til nemenda til að fara í iðnnám.
- Mikil tækifæri felast í samstarfi grunnskóla og framhaldsskóla.
- Leikskólinn er að verða of bóknámsmiðaður.
- Reiknilíkan framhaldsskóla veitir sérstöku fjármagni til sérúrræða og ýtir þar með undir aðgreiningu.
- Ákvæði um lágmarksfjölda eininga í íslensku í framhaldsskólanámi mismunar nemendum af erlendum uppruna.

Krefjandi verkefni

- Áskorunin er að vinna með hverjum nemenda.
- Við erum ekki að bjóða upp á nám sem hentar drengjum.
- Fjölmennung er mikil áskorun.
- Mikilvægt að ná til foreldra af erlendum uppruna.
- Þarf að auka tækifæri foreldra af erlendum uppruna til starfsþróunar.

KÓPAVOGSBÆR 5. NÓVEMBER 2018

Eftirtaldir fulltrúar Kópavogsbæjar voru boðaðir til fundarins: Bæjarstjóri, fulltrúar úr menntaráði, fulltrúar úr leikskólanefnd, fulltrúar úr velferðarráði, fulltrúar úr íþróttaráði, forstöðumenn/sviðsstjórar málaflokka. Á fundinn mættu 25 einstaklingar.

Samstarf

- Efla þarf samstarf heilsugæslunnar og skólakerfis, vöntun er á hjúkrunarfræðingum.
- Heilsugæslan ræðir um erfitt aðgengi að mörgum grunnskólum.
- Fækka þarf gráum svæðum á milli barnaverndar og skólakerfis.
- Fækka þarf gráum svæðum á milli málefna fatlaðra og skólakerfis.

- Verið er að styrkja samstarf milli kerfa, formlegt samstarf er á milli fræðslumála og velferðarmála.
- Ekki vantar fjármagn til stuðnings og aukins samstarfs.

Stuðningur við skóla

- Úthlutun til stuðnings við nemendur fer ekki einungis eftir greiningum, þær eru hafðar til hliðsjónar.
- Þarf að þjónusta börn betur sem eru með flókinn geðrænan vanda.

Mannauður og starfsþróun

- Of lítil nýliðun er meðal starfsfólks.
- Hlutverk skólastjórnenda er orðið of flókið.
- Oft eru ekki nægjanlega jákvæð viðhorf í garð menntunar fyrir alla.

Umræða um skólamál

- Ánægja er með spjaldtölvuvæðingu í grunnskólum.
- Mikilvægt að greiningar séu ekki forsenda íhlutunar eða einstaklingsþjónustu við nemendur.
- Vinna við mótun menntastefnu er að hefjast þar sem snemmtæk íhlutun er áhersluatriði.
- Framhaldsskólastigið hefur ekki fylgt eftir þróun sem átt hefur sér stað í grunnskólum.
- Brautakerfi framhaldsskólans er hindrun fyrir marga nemendur, starfsbrautir virka eins og sérdeildir.

Krefjandi verkefni

- Áskorun felst í því að fá börn af erlendum uppruna til að taka þátt í frístunda- og íþróttastarfi.
- Þjónusta við börn af erlendum uppruna er almenn áskorun sem snertir öll kerfi.
- Keppnismenning íþróttafélaganna hamlar þátttöku margra barna.
- Fjölga þarf fagmenntuðu starfsfólki í leikskólum.
- Helsta áskorunin er að breyta kennsluháttum og menningu skólanna í átt að einstaklingsmiðaðra námi.
- Skólarnir þurfa að vera viðbragðssnjallir og sjálfstæðir.
- Skoða þarf nýtingu fjármagns.

MOSFELLSBÆR 6. NÓVEMBER 2018

Fulltrúar frá eftirtöldum sveitarfélögum voru boðaðir til fundarins: Mosfellsbæ og Seltjarnarnesbæ. Á fundinn mættu 27 einstaklingar.

Samstarf

- Vaxandi gott samstarf er á milli velferðarkerfis og fræðslukerfis.
- Gott samstarf er innan höfuðborgarsvæðisins er kemur að fræðslumálum.
- Hvatar í öllum kerfum verða að vinna í sömu átt.
- Þurfum að byggja brýr og traust á milli kerfa.

Stuðningur við skóla

- Þarf að laga stuðning að nemendum en ekki alltaf nemendur að áherslum skólans.
- Mikilvægt er að búa nemendur undir líf á þessari öld en ekki bara á síðustu öld.
- Kennarar geta ekki mætt öllum nemendum og því vex þörfin fyrir viðbótarstuðning.

Mannauður og starfsþróun

- Allir kennarar en ekki bara sumir þurfa að eiga hlutdeild í menntun fyrir alla.
- Mikið álag er á kennurum, þeir þurfa að vinna betur saman.
- Lærdómssamfélag er lykilhugtak.

Umræða um skólamál

- Afstaða til menntunar fyrir alla er önnur í framhaldsskólum en grunnskólum.
- Þarf að auka vægi skapandi greina í grunn- og framhaldsskólum.
- Ekki má gleyma þeim duglegu, þarf líka að hvetja þau.
- Kerfið á að búa til persónulega sigurvegara.
- Vinna þarf í auknum mæli með styrkleika barna.
- Samkeppni milli foreldra um námsárangur og árangur í íþróttum er mein.
- Sveitarfélögin eru að setja mikið fjármagn til skólamála.
- Nýr Helgafellsskóli verður samþættur leik- og grunnskóli með 200 daga skólaár.

Krefjandi verkefni

- Efla þarf þátttöku foreldra í námi og námstilhögun barna þeirra.
- Vaxandi kvíði og depurð ungmenna er stór áskorun.
- Tenging skólakerfis og tómstundakerfis er mikilvæg.
- Markmiðið er að barn sem útskrifast úr grunnskóla geti tekist á við samfélagið frekar en að vera með hæstu einkunn í námsgrein.

REYKJAVÍKURBORG 10. DESEMBER 2018

Fulltrúar sem voru boðaðir til fundarins: Kjörnir fulltrúar í skóla- og frístundaráði, velferðarráði og Barnavernd Reykjavíkur. Embættismenn á skóla- og frístundasviði og velferðarsviði Reykjavíkurborgar, fulltrúar Kjósarhrepps. Fjarverandi Kjósarhreppur. Á fundinn mættu 34 einstaklingar.

Ragnheiður Bóasdóttir, formaður stýrihóps um menntun fyrir alla, kynnti verkefni stýrihópsins. Skúli Helgason, formaður skóla- og frístundaráðs og Helgi Grímsson, sviðsstjóri skóla- og frístundasviðs, kynntu ný samþykkt menntastefnu borgarinnar til 2030. Regína Ásvaldsdóttir kynnti starfsemi og áherslur velferðarsviðs, þ.m.t. skólaþjónustu borgarinnar sem hýst er á velferðarsviði. Skólaþjónustan er samþætt annarri velferðarþjónustu borgarinnar.

Samstarf

- Rætt var um samstarf Reykjavíkurborgar og stýrihóps um menntun fyrir alla varðandi vinnu um endurskoðun reglna um ráðstöfun fjármuna.
- Reykjavíkurborg væntir góðs samstarfs við Heilsugæsluna við innleiðingu nýrrar menntastefnu til 2030.

- Samtalið á milli kerfa þarf að byrja miklu fyrr á æviskeiði barnsins.
- Reykjavíkurborg hefur samþykkt sérstaka frístundastefnu (https://reykjavik.is/sites/default/files/ymis_skjol/skjol_utgefid_efni/sfs_fristundastefna_2017_web.pdf) sem er hluti af menntastefnunni (https://reykjavik.is/sites/default/files/menntastefna_rvk_20x20_prent.pdf)

Stuðningur við skóla

- Í borginni eru tvö farteymi sérfræðinga sem styðja við nemendur og starfsfólk.
- Fjölga á talmeinafræðingum og hegðunarráðgjöfum í skólum borgarinnar.
- Mikilvægt er að sveitarfélögin byggji upp heildstæðan stuðning í skólamálum.

Mannauður og starfsþróun

- Stöðugildi í skólaþjónustu borgarinnar eru um 56 þar af um 15 stöðugildi sálfræðinga.

Umræða um skólamál

- Mikilvægt er að funda með nemendum og fá fram skoðanir þeirra á áherslum í menntamálum.

Krefjandi verkefni

- Heilsugæslan er ánægð með nýja menntastefnu borgarinnar og lýsir yfir vilja til samstarfs við að efla geðheilbrigði reykvískra barna og ungmenna.

Næstu skref í mótun menntastefnu 2030

Unnið er að mótun menntastefnu til ársins 2030 og stefnt að því að þingsályktunartillaga þess efnis verði lögð fram á Alþingi næsta vor. Í menntastefnunni verður menntun landsmanna sett í forgang þar sem hún er grundvöllur velsældar og forsenda velmegunar og þróunar til framtíðar. Markmið stjórnvalda er að veita framúrskarandi menntun með áherslu á þekkingu, vellíðan, þrautseigju og árangur þar sem allir skipta máli og geta lært. Framúrskarandi menntun leggur áherslu á að allir fái tækifæri til að þroskast og auka hæfni sína á eigin forsendum með virkri lýðræðislegri þátttöku, samstarfi, samskiptum og skapandi gagnrýninni hugsun. Áherslur nýrrar menntastefnu verða meðal annars:

- Að kennsla og skólastjórnun sé framúrskarandi.
- Að allir hafi jöfn tækifæri til menntunar.
- Að námsskrá, námsumhverfi og námsmat styðji við hæfni til framtíðar.
- Að skýr ábyrgð verði á framkvæmd og gæðum skóla- og fræðslustarfs.

Um innlegg skólasamfélagsins

Eins og fram hefur komið hefur starfshópur verkefnisins sett fram tillögur í sjö liðum sem miða að því að efla menntun fyrir alla íslenskum skólum, byggðar á niðurstöðum fundanna með fulltrúum skólasamfélagsins.

Tillögur hópsins falla vel að þeim nýrrar menntastefnu og verði þær innleiddar einar og sér eða í samhengi við sambærilega niðurstöðu úr öðrum stefnumótunarhópum, geta þær orðið farvegur fyrir þær breytingar sem nýrri menntastefnu er ætlað að ná fram.

Tillögur starfshópsins kalla á eflingu kennaramenntunar þar sem áhersla er lögð á kennslufræði menntunar fyrir alla, leiðsagnarmat og aukna starfsþróun kennara. Öll þessi atriði eru forsenda þess að hægt sé að veita framúrskarandi menntun fyrir alla.

Tillögur eru settar fram sem miða að því að fagfólk vinni meira saman í lærdómssamfélögum, sem eru þeir starfshættir í mennta-, félags- og heilbrigðiskerfinu sem hafa sýnt að skila bestum árangri og skilvirkri þjónustu við börn og ungmenni.

Skýr krafa er sett fram í tillögum starfshópsins um ábyrgð skólasamfélagsins á gæðum og framkvæmd menntunar með virku átaki í að efla sjálfsmat skóla og setningu gæðaviðmiða sem taka til menntunar fyrir alla. Jafnframt er í tillögum starfshópsins rætt um mikilvægi heildstæðrar skólaþjónustu og gerð skýr krafa til rekstraraðila skóla þar um.

Settar eru fram tillögur er miða að virku og víðtæku samstarfi á milli sveitarfélaga og aukinni samhæfingu þjónustukerfa sem styðja við einstaka nemendur og fjölskyldur þeirra. Í tillögunum eru stjórnvöld jafnframt hvött til að huga vel að skilvirkri ráðstöfun fjármuna sem miðar að snemmtækri íhlutun við nemendur og stuðningi við kennara og skóla.

Um innlegg fulltrúa sveitarfélaga

Þau viðfangsefni sem efst voru á baugi á fundum með fulltrúum sveitarfélaganna kallast einnig skýrt á við áherslur í mótun menntastefnunnar og verður horft til þeirra í frekar vinnslu hennar. Aukið samstarf milli ríkis og sveitarfélaga og milli mennta-, félags- og heilbrigðiskerfis var rauður þráður í þeirri umræðu og þegar hafa verið stigin ákveðin skref í þá átt í nokkrum sveitarfélögum og með samstarfsvettvangi ráðuneyta þeirra málaflokka og stýrihópi í málefnum barna.

Fundafólk um allt land áréttuðu að auka þyrfti stuðning við skóla, ekki síst í dreifðari byggðum og víða kom fram að erfitt væri að mæta þörfum allra nemenda vegna skorts á fagmenntuðu starfsfólki og stuðningur og ráðgjöf við kennara er ekki nægjanleg. Til að efla stuðning við kennara er öflug samþætt skólalajónusta mikilvæg og þá sérstaklega er kemur að framhaldsskólum.

Fram kom að valdefla þyrfti kennara, auka þekkingu þeirra og færni og sérfræðiþekking verði að byggjast upp á svæðum. Mikið var kallað eftir starfsþróunartækifærum frá kennaramenntastofnunum og áhyggjur settar fram af ójöfnum tækifærum til starfsþróunar á landinu. Efla þarf fjarnám og framboð náms fyrir stjórnendur og kennara.

Rík áhersla er lögð á hlutverk kennara og aukið samstarf þeirra við mótun nýrrar menntastefnu. Aðgerðir sem miða að fjölgun kennara voru kynntar í fyrra og eru uppi jákvæðar vísbendingar um árangur þeirra og á þessu ári tóku gildi lög um menntun og hæfni kennara þvert á skólastig. Vonir standa til þess að það muni hafa jákvæð áhrif á þekkingarsamfélög skóla og auka flæði og samtal milli skólastiga.

Lokaorð

Menntun er lykilsenda þess að Ísland mæti áskorunum framtíðarinnar sem felast í stöðugum samfélags- og tæknibreytingum og skapi úr þeim ný tækifæri svo Ísland verði áfram eftirsóknarverður áfangastaður til búsetu, náms og vinnu. Allir eiga að hafa jöfn tækifæri til náms því allir geta lært og allir skipta máli í menntakerfinu og samfélaginu öllu. Margir aðilar koma að mótun nýrrar menntastefnu og vill mennta- og menningarmálaráðuneytið koma á framfæri sérstökum þökkum til þeirra fjölmörgu sem miðlað hafa af þekkingu sinni í þeirri vinnu, ekki síst þátttakendum í fundaröðinni og stýrihópnum um eftirfylgni úttektar um menntun fyrir alla. Á vegum ráðuneytisins fer nú fram ýmis greiningar- og úttektarvinna ásamt því að starfshópar vinna að tillögum, m.a. um nám nemenda með annað móðurmál en íslensku og stefnumótun um námsgögn. Einnig er horft til umbótaverkefna og árangurs sem náðst hefur á ýmsum sviðum í menntamálum í nágrennalöndunum og víðar. Vonast er til áframhaldandi góðs samstarfs um það mikilvæga verkefni að efla íslenskt menntakerfi til framtíðar.

